

■ **Nemcsak a címében kapcsolódik új könyve az 1976-os – később még háromszor kiadott – Koponyák hegyéhez. Ennek Jézus utolsó napja volt a témája, az új könyv pedig az „utókorral” foglalkozik, a Jézus halálát és feltámadását követő évtizedekkel. Júdás a központi alakja, akiről azt az elképesztő információ közli: ő volt a későbbi Ananiás főpap. És ami még ennél is elképesztőbb: az ön könyvében Júdás, alias Ananiás alakja modell; közelmúltunk főemberének, Kádár Jánosnak a modellje. Hogy jutott eszébe ez az eretnokség?**

– Tény, hogy 1989. áprilisában, amikor Kádár váratlanul, vagy éppen kitervelten megjelent és betegen beszélt azon az ominózus ülésen, akkor döntöttem el végérvényesen, hogy ezt megpróbálom megírni. No nem a Kádár-ügyet, hanem az eszme és a hatalom témáját. A hétköznapi politika természetét. Abból indultam ki, hogy a négy evangélium közül – amelyeket azért nevezünk szinoptikus evangéliumoknak, mert a legfőbb tényekben azonosak – se Márk, se Lukács, se János nem ír egyetlen hangot sem arról, mi lett Júdással. Egyedül Máténál van említés arról, hogy visszaviszi a 30 ezüstöt, nem fogadják el, hiszen vérdíj, fölakasztják. Tudjuk, hogy igazán zsidó – Máté volt. Az Apostolok cselekedeteiben, amelyet Lukács írt, de névtelenül, megjelenik Júdás bűnhődése, ám másként, mint Máténál: Júdás telket szerzett magának, majd lezuhant és kifordult a bele. A dolog több, mint gyanús. Ha Flaviussal napra egyeztetni az

A Tiszatájban debütált: Az osztályfénykép című írás miatt kirúgták a Radnóti Gimnáziumból, ezért a Ságvárban érettségizett. Tósgyökeres szegedi, mi több, alsóvárosi. A nagy parasztfamiliából az egyetlen „nadrágos”: magyar-francia szakon végzett az ELTE-n. A Magvető Könyvkiadóban dolgozott, majd Juhász Ferenc hívására az Új Írás szerkesztőségében. 1988-ban folyóiratot alapított Tekintet címmel, s bár közel volt éppen a tűzhöz – tagja az akkori egypárti Központi Bizottságnak –, a lapját fönntartó alapítványnak nem szerzett pénzt, se úgy, ahogy az újabb szokás, se máshogy; következésképpen a Tekintet folyamatosan anyagi gondokkal küszködik. A 46 esztendősrónak, Ördögh Szilveszternek az idejéig megjelent a kilencedik önálló kötete, a Koponyaüreg.

ember a dolgokat, kiderül, hogy több főpápváltás után van egy 12 éves időszak, 47-től 59-ig, amikor egy Ananiás nevű ember a főpap és gyakorlatilag nincs keresztényüldözés. Ebben az időszakban Pál szervez, térít, az egyház megerősödik. Egyszer ugyan elfogják Pált, de sikerül Rómába menekülnie, ahol a bűne elévül. Ananiásról egyébként három helyen lehet olvasni. Azt az embert hívták így, aki Sault Damaszkuszban, az Egyenes utcában, Júdás házában megtértette. Ananiás a főpap, amikor Pált elfogják, a vallatáskor egyszer elszólja magát Pál: nem tudtam, hogy ő a főpap...

„...az ismeret pergő homok, és nem tudjuk, kik boldogok.” Ördögh Szilveszter a Koponyaüreg titkairól

Fotó: Gyenes Kálmán

Harmadszor azt lehet olvasni, hogy leváltják Ananiást és meggyilkolják. Flaviansnál is van egy érdekes mondat: azt hitték róla, hogy gazdag, pedig szegény volt és népszerű az emberek között.

■ **Ha durván fordítjuk: a kádári konszolidációról, a puha diktatúra időszakáról van szó, amelyben az ellenzék megerősödik? És amelyben az áruló, akiből főtitkár lett, mindezt hagyja, sőt elősegíti?**

– Ezt én nem mondom, nem írom. Én csak azt mondom, hogy soha sehol nem olvastam, hogy Júdás eleve rossz ember lett volna. Jánosnál ez olvas-

ható: Ki fog elárulni? Akinek a bemártott falatot adom. Jézus megtörte a kenyeret és Júdásnak adta. És akkor belészáll a Sátán. Éjszaka volt. Ennyi.

■ **A Koponyák hegye című könyvében Jézus és Júdás részletesen megbeszélnek az árulás kivitelezésének módját. És a miértjét is. Júdás Jézus partnere a „megoldás” kifundálásában.**

– Tessék elgondolni, hogy az az ember, aki a szeretetet hirdeti, az élete végéig ostrom fog, hogy kiüzze a kufárokat, megátkozta természetlen fűgét... Ez a vég. Én azt gondolom, Jézus rádöbbent, hogy hatalom kell az eszme érvénye-

sítéséhez, de arra is, hogy a hatalom birtokában torzul az eszme. Fölismerete, hogy a kettő nem egyeztethető össze – és bedobta a törülközőt. Júdás árulására volt szükség, Júdásnak hatalomra kellett kerülnie.

■ **Nem fél ezektől a profán szavaktól? Az egyházi méltóságok rosszállásától? Az utólagos öngizolás vádjától?**

– Ez az én interpretációm. Miért lenne olyan hihetetlen, hogy már akkor is minden politika volt? Mint mindig? Talvaly egy tévéműsorban azt a kérdést tették föl Grósz Károlynak: igaz-e, hogy Antall József Aczél György „talál-

mánya”? Nem kedveltem Aczél, mondta Grósz, de néha elbeszélgettünk; nagyon nagy fantáziát látott a Magyar Demokrata Fórumban és a legmelegebb hangon beszélt Antall Józseféről. Csak annyit tudok, hogy Aczélnál voltak találkozások, ahol Pozsgay Imre, Csoóri Sándor, Horváth István, a belügyminiszter és Antall József a jövőt latolgatták. Ezt mondta Grósz. Azóta megtudtam, hogy ez nem így igaz, mert Csoóri sose ment el Aczélékhoz, Pozsgay közvetített, de a többi stimmel... Mikor hiszünk már el, hogy a politika nem úgy működik, ahogyan a választási plakátokon mutatják nekünk? Miért gondoljuk, hogy Jézus korában mindez másként volt? És miért ne írhatnám én le, hogy minderről hogyan gondolkodom?

■ **Az alsóvárosi templomban tíz évig ministrált néhai Becker Vendel és Dávid Lajos atyáknak; azután elviselte szertartásos atyái barátjának, Bálint Sándornak a megütközését – aki mélyen hívő volt és akinek fájt, ahogyan a Koponyák hegyében írt Jézusról. Vállalta az egyházi vádakat és a hívők átkait. Miért ez az eretnokság?**

– Én a valóságban élt Jézusról akartam írni. Nem a rá és tanaira hivatkozva kiépült római anyaszentegyház dogmáit értelmezéséről. És arról akartam írni, amit láttam-tapasztaltam. Bármennyire fájt.

Sulyok Erzsébet

■ Tokody Ilona és Juan Pons Verdi-estje Operaünnep a Zeneakadémián

A nagy sztárokat nélkülöző hazai operaelőadás az év egyik legnagyobb szenzációjának számít az a Verdi-gála, amit szombaton este Tokody Ilona és a világhírű spanyol bariton, Juan Pons adott a Zeneakadémia zsúfolásig megtelt nagytermében.

A koncert a két operacsillag barátságából született, akik 1982-ben Madridban énekeltek először egymás partnereként a Simon Boccanegrában. Azóta többször énekeltek, legutóbb tavaly nyáron, amikor Tokody Ilona Japánban adott önálló estet, s a nézőtérben ott ült a Metropolitan társulatával turnén arra járó Juan Pons is; aki akkor barátságából vállalta, hogy eléneklie a magyar divával az I. felvonás hosszú, majd tizenkét perces duettjét. A közös siker után vetődött fel egy duettkoncert lehetősége, s ez most Tokody impresszáriója, Larry Riederman segítségével, a Zebulon Koncertiroda szervezésében és a Magyar Hitelbank szponzorálásával jött létre. A Boccanegra-kettős természetesen ezúttal sem maradhatott el...

A koncert a Traviata híres II. felvonásbeli duettjével indult. Giorgio Germont az operairódalom egyik legismertebb lírai bariton szerepe, Juan Pons gyönyörű, bársonyosan meleg hangjával rögtön elbűvölte a közönséget. Tokody Ilona, akit a hazai közönség még sohasem hallhatott ebben a szerepben, csodálatos magas pianóival rendkívül finom, érzékeny Violetta formát. A pódiumon sem feledkezett meg arról, hogy szerepet énekel, Pons minden rezdülésére partnerként reagált, színpadi teljesítményét és közvetlenségét terem-

Tokody Ilona és Juan Pons

tett. A Traviata III. felvonásának nagyszerűen interpretált előjátéka után Tokody A végzet hatalmából Leonora IV. felvonásbeli híres Pace-áriáját énekelte. Világjáró énekesnőnk hangjában az adottságait tekintve lírai szoprán, de temperamentuma, színészi képességei korán a drámai szerepek felé vitték. Óriási küzdelemmel, művészi alázattal, mély muzikalitására alapozva olyan páratlanul tökéletes, briliáns énektel-

nikát sajátított el, amellyel sikerült átlépnie hangjának természetes fizikai korlátait.

A szünet előtti utolsó műsorszám a trubadúr IV. felvonásbeli duettje volt, amit a két művész Madridban már színpadon is énekeltek együtt. Tokody Ilona nem a szokásos vad mélyességű, sötét hangú heroinát szólaltatta meg, hanem egy kétségbeesett, védtelen nő előadásban. Juan Pons Luna

szerepét nagy intelligenciával, a gróf végzetét is érzékeltetve, hatalmas drámai erővel énekelte. Olyan szinten, amelyről már felesleges kritikát írni. Hallgatni kell!

A szünet után következett a már említett Boccanegra-duett, amelyről lázba jött a közönség, majd A végzet hatalma nyitányát dirigálta Lukács Ervin úgy, hogy abból az egész sűrűvért, szenvedélyes dráma felidéződött. Rigoletto III. felvonásbeli áriájáért (Cortigiani, vil razza dannata) óriási bravózást és tapsot kapott Juan Pons, majd ugyanennek az operának a duettjével (Parla, siam soli...) fejeződött be a koncert „hivatalos” programja. (Érdekesség, hogy Gilda szövegét Tokody még soha, sehol nem énekelte, kifejezetten erre az alkalomra tanulta meg.) Mint a nagy operagálákon szokás, a közönség vastappsal követelte a ráadást: Tokody Ilona Lauretta áriáját énekelte a Gianni Schicchiből, vendége pedig a Germont áriáját a Traviatából. Mindketten egyik legjobb szerepüket választották. Nem maradt el az ováció. Ráadásul elnekeltek még Aida és Amonasro duettjét. Tokody Ilona a tapsokán közepette még arról sem feledkezett meg, hogy vendégével egy-egy szál rózsával köszöntse a Magyar Állami Operaház Zenekarát dirigáló Lukács Ervint, aki épp idén ünnepli karmesteri pályakezdésének negyvenedik évfordulóját. Az operánnep egy üde kis olasz örökzölddel, Tosti 'A vuchella című dalcsockájával vált teljesé, amit a két világsztár sugárzó kedvességgel és bájjal szólaltatott meg.

Tokody Ilona Domingo és Carreras után már a harmadik, épp a pályája csúcán tündöklő operacsillagot vonzotta Magyarországra. Ha csak ennyit tett volna, már ezért is lekötöztetné lennének...

Hollósi Zsolt

A JGYTF új képzési formái

Ugyanakkor ezzel segíteni szeretnék az intézménybe be nem jutó fiatalokon is, hiszen idén a tanárképző 743 helyére 2234-en jelentkeztek. Képzés indul környezetvédelmi technikus, egyházi zenész, énekesművész, geológus-geofizikus technikus, geológiai környezetvédelmi technikus, általános laboratóriumi asszisztens, felsőfokú statisztikus, iskola-titkár, pedagógiai asszisztens, alkalmazott fotográfus, fénykép és videofelvétel-készítő, oktatástechnikus, üvegműves, bronzműves-szoboröntő, keramikus, felsőfokú számítástechnikai programozó, számítástechnikai szoftverüzemeltető, rendszerprogramozó, kiadványszerkesztő, műszaki rajzoló, környezetvédelmi szakelőadó, növénytermesztő és növényvédelmi technikus, sportedző és -oktató, sportmenedzser és felsőfokú ügyintéző titkár szakmákban.

Folytatódik a két éve elkezdett nulladik évfolyamos képzés is, melyet azoknak a diákoknak ajánlanak, akik később a főiskola hallgatói szeretnének lenni. A nulladik évfolyam az elmúlt évek tapasztalatai alapján főként a testneveléssel párosított szakoknál népszerű. A „szigorú mércével vett” egy év elvégzése után a hallgató könyveiben felvételezhet. Nulladik évfolyam indul biológiából (9 fő részére), ének-zenéből (12 fő), fizikából (18 fő), földrajzból (15 fő), kémiából (18 fő), és matematikából (42 fő). Az évfolyamokra jelentkezhetnek, akik az alkalmassági vizsgán megfelelték és felvételi összpontszámuk legalább 70 pont. A két képzési formát egyébként kombinálva is el lehet

Szeptembertől a nyugat-európai felsőoktatásban népszerű „post secondary” képzés indul majd a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. Az új képzési forma a középiskolát végzetteknek szól, akik nem tanulnak tovább főiskolán vagy egyetemen, de szakképesítést szeretnének kapni. Főiskolai végzettséget jelentő diplomát nem ad, viszont felsőfokú szakmai képzettséget igen, és ahogy a főiskola tájékoztatóján elhangzott: 26 szakma van, amelyben az általában 4 féléves képzés ösztől elindul.

képzélni. Mindkét képzés hallgatói bejelentkezhetnek a lakóhelyük szerinti Munkaügyi Központban, mint pályakezdő munkanélküliek, és tandíjuk részbeni vagy teljes mértékű támogatására pályázhatnak.

A JGYTF posztgraduális, tehát egyetem vagy főiskola utáni szakosító képzéseiről a tájékoztató elhangzott, hogy a pedagógusok ezeket az F kategóriába lépéshez is igénybe vehetnek, hiszen a Nemzeti Alaptanterv „műveltségi területei” között olyan tárgyakat is számon tart, mint a főiskolán is oktatót egészségfejlesztő mentálhigiénés képzés. E tárgyakat az iskolákban is taníthatják, tehát a szakosodásért fizetéselemes is jár. A JGYTF egyébként több hasonló posztgraduális képzésre is készül, de az akkreditálathoz idő kell: a ma előkészítő munkája pár éven belül fog beérni.

P. J.